

afkomstig is, weet ik niet. Het is aan beide polen bijna gelijk afgerond en van dikken, gedrongen vorm, metende 8.5 × 6.1 cM. De schaal, ofschoon minder glad dan die van eieren van tamme ganzen, is lang niet zoo korrelig en voelt veel minder ruw aan dan die van twee eieren van *A. anser* uit Friesland in mijn bezit. Deze eieren meten resp. 8.4 × 5.7 en 8.8 × 6.1 cM. (S.).

Anser brachyrhynchus Baill. — Kleine Rietgans. Den 2^{en} Januari werden twee bij Staphorst (O.) gevangen exemplaren voor de Diergaarde ontvangen, later gevolgd door nog twee stuks resp. op 4 en 25 Maart in de nabijheid van Meppel (Dr.) bemachtigd (Kerbert).

Branta canadensis (L.). — Canadagans. Ofschoon deze soort op goede gronden door Mr. Albarda niet is opgenomen in zijne lijst van Nederlandsche vogels, komt het mij niet ondienschtig voor te melden dat mij door den Heer Daalder een vrouwelijk exemplaar werd toegezonden 't welk op 2 of 3 Januari bij den Hoorn op Texel in een palingfuijk werd gevangen. Het is voor de collectie van den Heer W. Warnsinck te Arnhem opgezet (S.).

Anas boschas ♂ × *Mareca penelope* ♀. Een mannelijke hybride van deze eendensoorten, gevangen 31 December bij Zwollekerspel (O.) kwam levend in Artis, terwijl 5 Januari een vrouwelijke bastaard van *A. boschas* en *Dafila acuta*, gevangen te Tietjerk (Fr.) voor het Museum werd ontvangen (Kerbert).

Nyroca nyroca (Güld.). — Witoogeend. Den 11^{en} September werd een jong ♂ geschoten op het Kagermeer (Z.H.) en voor de verzameling van den Heer Snouckaert opgezet (ter Meer).

Urinator arcticus (L.). — Parelduiker. Een ♂ in prachtkleed werd den 1^{en} November op den Rijn bij Arnhem geschoten (Steenhuizen). Ofschoon deze soort meermalen in Nederland voorkomt, acht ik het van belang dit geval te vermelden omdat zij uiterst zelden bij ons in prachtkleed wordt aangetroffen (S.).

SNOUCKAERT.

Doorn, Juni 1902.

Tot dusverre bekende groeiplaatsen der tot de bijgenoemde familiën behorende planten.

Familie Juncaceeën.

1. *Juncus*.

J. glaucus Ehrh. In vochtige weilanden, aan slooten. Amby, Gronsveld, Meersen, Gulpen, Beek, Elslo, Valkenburg, Pietersberg, Wijlre, Mechelen. Oud Heusden, Oudenbosch. Wageningen, Winterswijk, Harderwijk. Kampen. Utrecht, de Bilt, Bunnik, Harmelen, Maarssen, Breukelen. Menaldum. Amsterdam, Hilversum, 's Graveland. Leiden, Valkenburg, Katwijk, Rijnsburg, Wassenaar, Westland, Rotterdam, Brielle, Dordrecht. Geheel Zeeland beh. St. Philipsland.

J. diffusus Hoppe. Moerassige zandgrond. Beek, Elslo. Nunen. Middachten. Walcheren.

J. conglomeratus L. Op veenachtigen grond en in vochtige weiden, ook aan slootkanten en moerassen. Algemeen en overal.

J. effusus L. Aan waterkanten, in poelen en meren. Algemeen en overal.

J. filiformis L. Op vochtige plaatsen, in heiden en in uiterwaarden. Ulvenhout. Hummelo, Keppel, Zwolle, Delden, Twikkel, Almelo, Denekamp, Lonneker, Hellendoorn, Hardenberg. Odoorn, Meppel, Wedde, Vluchtwedde.

J. balticus Willd. In vochtige duinvalleien. Ameland. Terschelling, Vlieland, Texel, Callantsoog.

J. supinus Mch. Op vochtigen veen- en heidegrond. Velden, Maastricht, Blerik, Oostrum. Boxmeer, Vught, Eindhoven, Breda. Nijmegen (Hatert, Wichen, Heumen, Groesbeek), Wolfheze, Wageningen, 's Heerenberg, Eibergen, Groenlo, Winterswijk, Doetinchem, Warnsveld, Uddelermeer, Wissel, Almelo, Vriezenveen, Rijssen, Langelo, Hardenberg. De Bilt, Zeist, Maartensdijk, Rijsenburg, Woudenberg, Baarn. Hoogeveen, Coevorden, Nieuw-Dordrecht, Havelte, Jupsinghuizen. Joure, Giekerk, Wollega, Heerenveen, Terissert. Terschelling, Vlieland, Texel, Leiden, Delft, Voorne. Haamstede.

J. squarrosus L. Op vochtigen veen- en heidegrond. Velden, Arcen, Weert, Stamproij, Vught, Eindhoven, Son, Breda, Oudenbosch, Bergen-op-Zoom. Nijmegen (Hatert), Wolfheze, Wageningen. Hummelo, Doetinchem, Eibergen, Winterswijk, Apeldoorn, Epe, Wissel, Harderwijk. Delden, Almelo, Vriezenveen, Hasselo, Bekkum, Lutte, Markelo, Enter, Heino, Hardenberg, Steenwijkerwold. Kallenkote, Eeze. De Bilt. Soestdijk, Zeist, Rijsenburg. Z. en O. Drenthe. Oosterwolde, Appelscha, Bergum, Terissert, Gaasterland. Ameland. Terschelling, Vlieland, Texel, Abcoude, Hilversum, Laren. Voorne. Zuiddorpe.

J. tenuis Willd. Vochtige heidevelden. Stamproij, Vught, Dongen, Loon-op-Zand, Cromvoirt. Breda, Oosterhout, Ulvenhoutsche bosch, Oudenbosch. Woensdrecht Wageningen, Keppel, Zutphen, Zeddam, Eibergen, Groenlo, Doetinchem, Terborg, Ruurlo, Twello, Wissel, Apeldoorn, Lunteren. Nij-

kerk, Putten, Harderwijk. Deventer, Diepenveen, Zwolle Markelo, Delden, Goor, Hasselo, Lutte, Lonneker, Hengelo, Borne, Heino, Dalßen, den Ham. De Bilt, Maartensdijk, Amersfoort, Blauwkapel, Westbroek. Geestum. Delft.

J. compressus Jacq. Op lage weilanden, aan slooten. Maastricht, Valkenburg, Roermond, Hamert. Den Bosch. Wageningen. Deventer, Kampen. Dijkshoek, Jelsum, Geestum, Ameland. Schiermonnikoog. Terschelling, Texel, Amsterdam, Helder, Haarlemmermeer. Noordwijk, Katwijk, Leiderdorp, Haag, Westland, Rotterdam, Dordrecht. Geheel Zeeland, beh. Noord-Beveland en Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen.

J. Gerardi Loisl. Op zilte, moerassige plaatsen, aan waterkanten. Willemstad, Woensdrecht, Bergen-op-Zoom. Nijmegen (Wichen, Beuningen), Kuilenburg, Ruurlo. Heino, Wijhe. Groningen. Dokkum. Vlieland, Helder, Kennemerland, Alkmaar, Sparendam, Amsterdam, Hilversum, Huizen. Leiden, Delft, Brielle. Geheel Zeeland.

J. Tenageia Ehrh. Vochtige heidegrond. Mook, Middelaar, Budel. Vught, St. Jansbeek, Valkenswaard, Aarle, Eindhoven, Breda, Oudenbosch. Nijmegen (Wichen, Malden), Ede, Bennekom, Zutphen, Winterswijk, Lichtevoorde, Eibergen, Apeldoorn, Harderwijk. Delden, Hengelo, Borne, Goor, Markelo, Lutte, Hardenberg. Coevorden, Ane. Jupsinghuizen. Den Helder. Scheveningen. Oost-Zeeuwsch Vlaanderen.

J. bufonius L. Op beschaduwde en open vochtige plaatsen. Algemeen en overal.

J. maritimus Lmk. Op vochtige plaatsen naar den zee kant. Rottum. Schiermonnikoog. Terschelling, Vlieland, den Helder, Petten, Zandvoort. 's Gravesande, Brielle, Goeree, Schouwen en Duiveland, Zuid-Beveland, Cadzand.

J. capitatus Weig. Vochtige plaatsen in zand- en heidegrond. Mook (Plasmolen). Deurne, Son, Heusdenhout, Breda, Nijmegen (Hatert, Heumen), Winterswijk, Harderwijk. Diepenveen, Lutte, Poppe, Markelo. Zeist, de Bilt, Rijsenburg. Terschelling. Monster, Loosduinen.

J. pygmaeus Thuill. Op vochtige plaatsen in heidegronden en de duinen. Beegden. Vught, Boxmeer, Eindhoven, Boxtel, St. Jansbeek. Malden, Lichtevoorde, Varsseveld. Terschelling, Vlieland, Zandvoort.

J. lamprocarpus Ehrh. Op vochtige moerassige plaatsen, aan waterkanten, in duinpannen. Bijna overal en algemeen.

J. sylvaticus Reich. Op moerassigen zand- en heidegrond. Maastricht, Weert, Stamproij, Velden. Mook. Vught, Dongen, Boxmeer, Ginneken, St. Antonie, Valkenswaard, Helvoirt. Nijmegen (Beek, Wichen), Arnhem, Wageningen, Winterswijk, Eibergen, Groenlo, Borculo, Barneveld, Vorden, Apeldoorn, Harderwijk. Deventer. Olst, Almelo, Vriezenveen, Heino, Borne, Markelo, Lutte. De Bilt, Maartensdijk, Amersfoort, Rijsenburg, Achttienhoven. Coevorden, Emmen, Meppel, Assen. Joure, Terissert, Ameland, Schiermonnikoog. Texel,

Helder, Zandvoort, Bentveld, Hilversum. Leiden, Wassenaar, Rotterdam, Brielle, Dordrecht, Vianen.

J. obtusiflorus Ehrh. Op moerassigen zand- en heidegrond. Wijlre, Gulpen, Mechelen. Apeldoorn, Wissel. Kampen, Almelo, Vriezenveen, Giethoorn. Achttienhoven, Rozewinkel, Meppel. Rottum. Franeker. Terschelling, Texel, Callantsoog, Petten, Bentveld, Amstelveen, Abcoude, Oud Diemen, Bussum, Hilversum, 's Graveland, Haarlemmermeer, Sparendam. Leiden, Katwijk, Wassenaar, Aalsmeer, den Haag, Staalduin. Walcheren, Schouwen, West-Zeeuwsch Vlaanderen.

J. alpinus Vill. In duinpannen, vochtige heidevelden en moerassige veenstreken. Rossum, Kuilenburg (Spoel), Stroe, Harderwijk. Alle Noordzee eilanden. Callantsoog, Petten, Zandvoort. Noordwijk, Katwijk, Wassenaar. Renesse, Walcheren, Zuid-Beveland.

2. Luzula.

L. pilosa Willd. In bosschen. Limburg (niet zeldzaam). Vught, Breda. Nijmegen (Ubbergen, Beek), Oorsprong, Elspeet. Denekamp. Zeist, Amersfoort, de Bilt. Hoogeveen, Assen. Groningen. Giekerk, Oudkerk. Voorschoten, den Haag, Delft. Walcheren.

L. albida D. C. In bosschen. Zuid-Limburg. Breda. Nijmegen, Ruurlo, Apeldoorn, Putten. Assen. Haag.

L. maxima D. C. In bosschen. Zuid-Limburg. Breda. Nijmegen (Beek, Ubbergen, Beuningen). Amersfoort.

L. campestris D. C. Op grazigen zandgrond, in heidevelden. Algemeen en overal.

L. multiflora Lej. In bosschen, aan begroeide waterkanten. Maastricht, Geulhem, Oud-Valkenburg, Kerkrade, Sittard. Plasmolen, St. Jansberg. Vught, Son, Oisterwijk, Woensdrecht. Beek, Wageningen, Kuilenburg, Velp, Ulenpas, Winterswijk, Eibergen, Ruurlo, Terborg, Apeldoorn, Uddel, Harderwijk. Geheel Twenthe, Giethoorn, Steenwijkerwold. De Bilt, Rijsenburg. Odoorn, Emmen, Assen, Meppel. Haren. Gaasterland, Terisert. Terschelling, Vlieland, Texel, Bentveld, Amsterdam, Haarlemmermeer, Haarlem, Bussum. Leiden, den Haag, Rotterdam. Walcheren, Hulst. St. Janssteen.

Familie Cyperaceën.

1. Carex.

C. pulicaris L. Op moerassige plaatsen in heide- en veenstreken. Beek, Bunde, Mook (Plasmolen). Eindhoven, Valkenswaard, Breda. Nijmegen (Hatert), Lochem, Gorsel, Wageningen, Apeldoorn, Nijkerk. Deventer, Zwolle, Wijhe, Heino, Raalte, Delden, Oldenzaal. Achttienhoven, Westbroek, Kortenhoef, Vinkeveen, Wanneperveen. Weerdinge, Meppel. Groningen, Haren, Paterswolde, Eelderwolde, Onland. Appelscha, Oosterwolde, Terisert. Texel, Breesaap, Bentveld. Waverveen, Noordwijkerhout.

C. dioca L. Op vochtigen, veenachtigen grond. Bostel, Nunen, Oosterhout, Breda. Nijmegen, Wageningen, Velp, Hal, Apeldoorn, Nijkerk, Harderwijk, Wissel. Raalte, Delden, Hellendoorn, Goor. Amersfoort, Veenendaal. Meppel. Groningen, Eelderwolde, Onland. Texel, Haarlem.

C. Davalliana Sm. Misschien bij Groningen gevonden.

C. disticha Huds. Aan waterkanten en op drassige weilanden. Wijlre, Gulpen, Mechelen, Beek, Bunde, Venlo. Vught, Rosmalen, den Bosch, Breda, Oudenbosch. Nijmegen,

Wageningen, Harderwijk. Deventer, Kampen, Oldenzaal. Koevorden, Leeuwarden, Bergum, Schiermonnikoog, Ameland. Texel, Helder, Callantsoog, Petten, Heemskerk, Amsterdam, Abcoude, 's Graveland. Noordwijk, Leiden, Vogelzang, Wassenaar. Rijsenburg, Delft, Westland, Rotterdam, Dordrecht, Voorne. Walcheren, Zuid-Beveland, Hoek.

C. arenaria L. Op drogen zandgrond, vooral in de duinen. Algemeen en overal.

C. vulpina L. Aan waterkanten en op drassige plaatsen. Amby, Valkenburg, Beek, Elslo. Hamert. Heusden, Breda. Nijmegen, Wageningen, Winterswijk, Apeldoorn, Harderwijk. Wijhe, Kampen, Heino, Hengelo. Utrecht, Bunnik, Zeist, Vleuten, Maarssen. Menaldum, Schiermonnikoog. Terschelling, Texel, Wieringen, Helder, Alkmaar, Heilo, Overveen, Haarlem, Amsterdam, Muiden, Abcoude. Leiden, Warmond, Bodegraven, Loosduinen, Delft, Westland, Rotterdam, Schiedam, IJselmonde, Dordrecht, Brielle. Geheel Zeeland.

C. muricata L. In moerassige weilanden, aan waterkanten, langs wegen en dijken, op drogere plaatsen dan de vorige. Valkenburg, Amby, Wijlre, Gulpen, Mechelen, Beek, Elslo, Sittard, Venlo, Afferden. Breda, Oudenbosch, Zwijndrecht. Nijmegen, Wageningen, Zutphen, Groenlo, Terborg, Doetinchem, Apeldoorn, Voorst, Harderwijk. Deventer, Kampen, Zalk, Tongeren. Utrecht, Bunnik, Driebergen, Vechten, Maarssen, Harmelen. Meppel. Beetum, Finkum, Marssum. Texel, Helder, Haarlem, Haarlemmermeer, Amsterdam, Laren, Blaricum, Hilversum. Leiden, Wassenaar, den Haag, Delft, Westland, Rotterdam, Schiedam, Brielle, Hellevoetsluis. Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland, Hoek, Sas van Gent.

C. divulsa Good. Op vrij droge, beschaduwde plaatsen. Maastricht, St. Pietersberg, Beek, Elslo, Mook (Plasmolen). Amsterdam. Leiden.

C. teretiuscula Good. In vochtigen veengrond en moerassen. Stamproij. Geldorp, Heusdenhout. Grebbe. Zwolle, Giethoorn. Achttienhoven, Westbroek. Eelderwolde, Schiermonnikoog. Texel, Haarlem, Bentveld.

C. paniculata L. In moerassige weilanden, aan waterkanten. Gulpen, Beek, Elslo, Venlo, Plasmolen. Den Bosch, Breda, Oudenbosch. Nijmegen (Ubbergen, Beek), Renkum, Loenen, Uttel, Harderwijk, Elburg. IJselmuiden, Kallenkote, Giethoorn, Utrecht, Bunnik, Westbroek. Weerdinge, Borger. Paterswolde. Terisert, Mildam. Texel, Bergen, Kennemerland, Haarlem, Amsterdam, Abcoude, Ankeveen, Bussum, Hilversum. Noordwijk, Wassenaar, Katwijk. Bodegraven, den Haag, Delft, Westland, Voorburg, Dordrecht.

C. paradoxa Willd. Op moerassigen veengrond. Zutphen. Deventer, Markelo. Eelderwolde.

C. Schreberi Schrk. Op droge plaatsen. Maastricht, Vaals. Nijmegen.

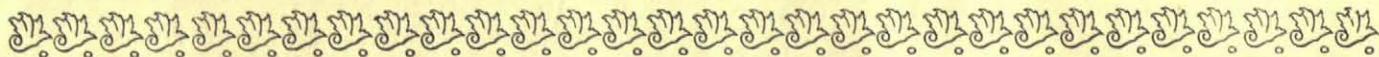
C. brizoides L. Op droge plaatsen. Wolfshaag. Nijmegen, Apeldoorn.

C. ligerica Gay. Alleen te Hillegommerbeek gevonden.

C. remota L. Aan waterkanten en op vochtige, beschaduwde plaatsen. Vaals, Valkenburg, Amby, Meerssen, Gulpen, Beek, Elslo, Baarlo, Plasmolen. Breda. Geheel Gelderland. Wijhe, Heino, Delden, Oldenzaal. Amersfoort, Utrecht, Doorn, Zeist, de Bilt, Breukelen, Zuilen, Loenen. Assen. Bussum. Den Haag, Rotterdam, Dordrecht, IJselmonde. Burght, Tholen, Sas van Gent.

C. Boeninghausiana Whe. Aan waterkanten. Plasmolen. Rosendaal. Dordrecht.

(Wordt vervolgd.)

BOEKBESPREKING.

Ons werden toegezonden ter bespreking:

10. **Mittel-Amerikanische Reisen und Studien aus den Jahren 1888 bis 1900** von Dr. Karl Sapper, Privat-Dozenten für Erd- und Völkerkunde an der Universität Leipzig, mit Titelbilder, 60 Abbildungen und 4 Karten. Braunschweig, Friedrich Vieweg und Sohn 1902. Ingehaaid f 6.00 geb. f 6.60

't Lijkt op den titel afgaande, of dit boek weinig met de *Levende Natuur* uit te staan heeft en dus een bespreking of een aankondiging in ons blad niet op zijn plaats zou zijn. Toch blijkt dat wel degelijk het geval te zijn. De reizen in dit boek beschreven zijn voor 't meerendeel natuur-

historische tochten, waarbij allerlei interessante waarnemingen gedaan worden meest op het gebied van plant en dierkunde.

De taal is mooi, aangenaam en eenvoudig, uit alles proeft de lezer, die wat van natuurhistorie weet, dat hier niet nagepraat wordt en ook niet overdreven, maar, dat iemand aan 't woord is, die niet meer zegt dan hij zelf gezien, ondervonden en gevoeld heeft.

In den grond van de zaak zijn de reizen van Sapper en de tochtjes zooals wij ze maken naar Rockanje, Zuid Limburg, de Veluwe of Texel gelijk van doel, gelijk van aard; beide zijn gezonde oefeningen voor lichaam en geest. Maar met